



Työttömyysturvan kehittäminen

Liisa Siika-aho
Osastopäällikkö

30.5.2023





Lapsikorotukset

- Lapsikorotusten poistaminen työttömyysturvasta säästäisi työttömyysturvamenoja noin 200 miljoonaa euroa, josta valtion osuus olisi reilut 80 miljoonaa. Erityisesti perusturvaa saavilla lapsiperheillä toimeentulotuen saanti on kuitenkin erittäin yleistä, joten toimeentulotuki ja asumistuki huomioiden säästö olisi mittaluokkaa 140 miljoonaa euroa.
- Julkiseen talouteen vaikutus noin 300 miljoonaa euroa
- VM:n arvion mukaan leikkauksen työllisyysvaikutus olisi noin 10 000 henkilöä. Työllisyysarvioon kuitenkin sisältynee tavallistakin enemmän epävarmuutta ainakin perusturvan osalta huomattavien toimeentulotukivaikutusten vuoksi.



Palkansaajan työssäoloehdon uudistamisen

- Aiemmin valmisteltu malli:
 - Palkansaajan työssäoloehto ja työttömyyspäivärahaoikeus syntyisi kalenteriviikkokohtaisen työtuntimäärän sijaan kuukausikohtaisen tulorajan perusteella.
- Uudistus koskisi sekä perus- että ansiopäivärahaa.
- Muutos helpottaisi työssäoloehdon täyttämistä ja ansiopäivärahalle pääsyä nykytilaan verrattuna. Samalla muutos alentaisi ansiopäivärahan tasoa henkilöillä, joilla on ”repaleinen” työhistoria.
- Valtiovarainministeriön vuonna 2022 tekemän arvion mukaan muutoksen julkista taloutta vahvistava kokonaisvaikutus olisi yhteensä 54,5 miljoonaa euroa ja esityksen työllisyysvaikutus olisi arviolta 1 500 lisätyöllistä.
 - Nämä vaikutukset saavutettaisiin, vaikka työssäoloehdon pituus ja enimmäismaksuajat säilyisivät ennallaan

Vaikutukset, joita saatavissa erilaisista tavoista huomioida työhistoriaa 1



- Viimeisimmät palkansaajan ja yrittäjän työssäoloehdon uudistukset ovat olleet työssäoloehdot lyhentäviä, eli oikeus palkansaajan tai yrittäjän työttömyyspäivärahaan perus- tai ansiopäivärahaan on edellyttänyt aiempaa lyhyempää työskentelyä.
- Näin on helpotettu nuorten ja pätkätöitä tekevien pääsyä työttömyyspäivärahalle työmarkkinatuen sijasta.
- Noin 10 %:lla (34 000 henkilöä) ansiopäivärahaa vuoden 2021 aikana saaneista enimmäisaikalaskuriin oli kertynyt 300-500 päivää, ja reilulla 20 %:lla (74 000 henkilöä) 200-500 päivää.
- Enimmäiskesto on jo nykyisin porrastettu 300 ja 400 päivään työhistorian perusteella. Lisäksi 58 vuotta täyttäneillä on eräissä tilanteissa mahdollisuus saada työttömyyspäivärahaa 500 päivältä.
- Vakuutusperiaatteen kannalta verrattain lyhyt 26 kalenteriviikon työskentely tuottaa 300 päivän enimmäiskeston (noin 14 kuukautta). 400 päivään (noin 18,5 kuukautta) vaaditaan yli kolmen vuoden työssäolo

Vaikutukset, joita saatavissa erilaisista tavoista huomioida työhistoriaa 2



- Työssäoloehdon pidentäminen nykyisestä voisi hidastaa siirtymiä työmarkkinatueltä työttömyyspäivärahalle
- Päivärahaoikeuden keston porrastus ei vaikuttaisi pitkään ja vakiintuneesti työmarkkinoilla olleisiin eikä heihin, jotka jatkuvasti täyttävät työssäoloehto uudelleen
- Työttömyyspäivärahakauden nykyistä tiukempi keston porrastus voi mahdollisten työllisyysvaikutusten lisäksi ohjata ihmisiä nykyistä nopeammin oikeiden etuuksien ja palveluiden piiriin (työkykyyn ja työtaitoon liittyvät etuudet ja palvelut)
- Syytä arvioida, miten keston porrastus vaikuttaisi työllistymistä edistäviin palveluihin osallistumiseen erityisesti silloin, jos tarpeen mukaiseksi arvioitu palvelu on pitkäkestoinen (siirtyminen työmarkkinatuelle kesken palvelun, vaikutukset toimeentulo- ja asumistukitarpeeseen)

Lomakorvauksen jaksottaminen



- Lomakorvauksen jaksottamisesta kokoaikatyön päättymisen jälkeen luovuttiin vuonna 2013
- Lomakorvausten jaksotuksen palauttaminen vähentäisi työttömyysetuusmenoja karkeasti arvioiden 50-60 miljoonalla eurolla, josta karkeasti puolet kohdistuisi Työllisyysrahastolle.
 - Työllisyysrahastolle kohdistuvat säästöt vaikuttavat ensisijaisesti työttömyysvakuutusmaksuja alentavasti. Jotta säästö kohentaisi julkista taloutta täysimääräisesti, voidaan joutua tekemään muutoksia myös verotukseen.
- Lisäksi jaksotus tuottaisi VM:n käyttämällä arviointitavalla mittaluokaltaan 3500-4000 henkilön työllisyysvaikutuksen, minkä myötä positiivinen vaikutus julkiseen talouteen olisi noin 100-120 miljoonaa euroa.

Omavastuu aika



- Omavastuu aika on 5 päivää
- Omavastuun pidentäminen 7 päivään tuottaisi arviolta reilun 15 miljoonan euron säästön, mikä VM:n laskentatavalla voisi tuottaa noin 1000 henkilön työllisyysvaikutuksen, ja sitä kautta yhteensä noin 30 miljoonan euron positiivisen vaikutuksen julkiselle taloudelle.
- Ansiopäivärahan osalta merkittävä osa toimenpiteen säästöistä kohdistuisi Työllisyysrahastolle.

Työmarkkinatuen uudistaminen



- Vuoden 2022 marraskuussa työmarkkinatukea oli saanut työttömyyden ajalta 300-500 päivää noin 12 000, 500-1000 päivää noin 22 000 ja yli 1 000 päivää noin 43 000 henkilöä.
- Pitkittyneen työttömyyden – ja työmarkkinatuen saannin - taustalla on myös esimerkiksi (koettuja) työkyvyn kysymyksiä ja muun muassa työmarkkinoiden muutokseen liittyviä alueelliseen ja ammatilliseen liikkuvuuteen sekä osaamispuutteisiin liittyviä haasteita.
- Työmarkkinatukeen etuutena tehtyjen muutosten ja erityisesti tuoreiden työvoimapolitiikkaa koskevien muutosten vaikutusten jälkiarviointi on vielä tekemättä. Myös vanhemmista muutoksista puuttuu tietoa.
- **Ehdotus:** Asetetaan työryhmä, jonka tulee valmistella selvitys työmarkkinatuen toimivuudesta ja kehittämisestä tilanteissa, joissa työmarkkinoille pääsy tai niille palaaminen on vaikeutunut. Selvityshankkeeseen sisällytetään tarvittavat, pitkäaikaisen työmarkkinatuen saantia ja sen syitä koskevat tutkimushankkeet ja hankkeen tuloksena tuotetaan ehdotukset kokeilulainsäädännöksi edellyttäen, että jälkikäteisarvioinnin mahdollistava kokeiluasetelma pystytään oikeudelliset tai taloudelliset reunaehdot huomioon ottaen toteuttamaan, ja tarvittavat muut ehdotukset lainsäädännön kehittämiseksi.

Muut kuin työttömyysturvajärjestelmää koskevat keinot



- Pohjoismaisen työvoimapalvelun mallin toimeenpanoon riittävät panostukset
 - Malliin liittyvistä palvelutarpeen arvioinneista nouseviin tarpeisiin vastaaminen sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä kuntoutusjärjestelmän puolella
- Osaamisen kehittämisen palvelut ja jatkuva oppiminen ja osaamisen kehittäminen
- Oikea-aikaiset ja riittävät panostukset työssä olevien työkykypalveluihin

Kiitos!

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

